

Лепотица пред којом је бежао непријатељ

Софија Јовановић је још једна величанствена жена ратник из Балканских ратова и Првог светског рата. Своју бесмртност заслужила је великим херојством и великом жртвом коју је поднела за српски народ.

Софија Јовановић добила је чак 13 ордена због заслуга у Великом рату. Њен лик нашао се и на немачкој дописници с натписом "Дама-војник у борби 1912. године", а слика у униформи објављена је на илустрацији париског "Малог журнала" с потписом "Хероина Србије - госпођица Софија Јовановић"

Софија је рођена у Београду на Дорћолу. Била је ћерка месара Јовановића из Душанове улице. Он је имао много кћери и гласно жалио што нема "сина јунака" који ће осветити Косово. Иако је била девојчица, кад јој је отац умро, Софији су се те речи урезале у памћење.

Софија је била девојка невероватне лепоте тек матуранткиња кад је избио Први балкански рат.

Речи њеног оца одзвањале су у глави, Софија је схватила да је дошло време да се испуни очев аманет, Софија је одсекла дугу косу и јавила се Народној одбрани као добровољац – четник.

Прошла је тест пред комисијом коју су чинили апотекар Карић, капетан Воја Танкосић и мајор Васић звани Горски цар. Добила је добровољачку објаву и униформу и прошла обуку у Прокупљу и Врањској Бањи. Интересантан опис регрутације дао је Антоније

Ђурић у књизи „Жене солунци говоре“:

„ Пријавила се Народној одбрани, али тамо нису хтели ни да чују. Рекли су јој, у шали, да би био највећи грех да погине тако млада и лепа, јер Србија на Турке шаље јунаке, а не матуранткиње...

Вратила се покуњена, али је сутрадан опет дошла. Кад је угледа један мајор, рече:

- Којим добром, девојко?

- Хоћу пушку и ратни распоред! - рекла је одлучно. - Одавде нећу отићи без пушке. Ако посустанем или се уплашим задатка, убијте ме... Сви су моји у рату, нећу ни ја да седим код куће.

- Добро, девојко! - рече јој мајор. - **Не можеш на фронт, али те можемо узети за болничарку. Да видаш ране јунацима...**

- Хоћу пушку! - поновила је. - **За болничарке узмите старије. Хоћу и ја да тучем Турке!**

Нису имали куд: примили су је.

Одсекла је косу, обукла униформу и заједно са другим добровољцима вежбала неколико дана како се гађа пушком и како се баца бомба са тридесетак метара, а затим је отишла према Куманову...

Причало се, и писало, о њеном јунаштву. О томе су сведочила и прва одликовања на њеним јуначким грудима.

Следеће године нападоше Бугари. Софија стиже и на Брегалницу...

И опет одликовање.

Чим је Аустро-Угарска објавила рат Србији, ево Софије. Поновила је захтев:

- Хоћу свој ратни распоред!

Опет је било повуци-потегни, али се она сетила мајора Воје Танкосића. Хтела је у његов одред, сигурна да ће се одмах наћи на бојишту.

Касније је нашла мајора Танкосића. Био је у покрету: водио је одред на Дрину. Рекао јој је да се јави Игњату Кирхнеру, команданту Сремског добровољачког одреда.

Кирхнер се није двоумио. Рекао јој је да му је свака пушка добро дошла, а јуначко срце поготово. Осим тога, кад је препоручује Танкосић, мора да је кремен-камен..."

Ватрено крштење имала је на Црној Чуки и Вељој Глави, као прва жена борац у српској војсци. У тим тешким борбама у октобру 1912. животе је изгубило више од 1.400 српских бораца.

Софија је у том паклу стекла први орден на коме пише "Осветници Косова", као што је њен отац желео.

У ноћи између 28. и 29. јула 1914. она је била учесник прве битке Великог рата, у којој је разбијен аустријски десант на Београд. Ушла је у састав Сремског добровољачког

одреда, чији је задатак био да крстари иза непријатељских линија у Срему.

Командовала је првом групом српских бораца, која је прешла на непријатељску територију. Војска је тражила добровољце да пређу Саву, извиде непријатељске положаје и пресеку телефонске жице које су водиле од аустроугарске карауле с друге стране Савског моста до штаба у Земуну.

Прва се пријавила Софија, коју су ратни другови у шали звали Софроније због мушке храбрости.

У октобру 1915. године Немачка је повела офанзиву на Србију, а црнокоса лепотица у униформи је била део крвавих борби од Аде Циганлије до последње одбране Београда, на Дорћолу, под командом мајора Драгутина Гавриловића.

Преживела је и албанску голготу, учествовала 1918. у пробоју Солунског фронта. Била је рањавана, изгубила је део стопала и остала инвалид.

Софија Јовановић се после војничке голготе удала за ратног друга и није се појављивала у јавности. Поново је обукла хаљине и високе штикле, иако није имала пола стопала. Посветила се кући и није тражила никакве повластице. О рату није причала осим да је био суров, ужасан, али да се за земљу морало дати све, да је то био дуг отаџбини.

Сања Крсмановић Тасић је праунука Софије Јовановић, о својој прабаки каже:

- Бака је била права дама. Поново је обукла хаљине и високе штикле, не знам како је то успевала без половине стопала. Посветила се кући и није тражила никакве повластице. О рату није причала осим да је био суров, ужасан, али да се за земљу морало дати све, да је то био дуг отаџбини. Није очекивала да јој отаџбина за проливену крв плати на било који начин. Била је разочарана салонским ратницима, који су се после рата лактали за привилегије. Тако је српска Јованка Орлеанка остала заборављена, нарочито после Другог светског рата. Када је

СОФИЈА ЈОВАНОВИЋ

аутор: Милан Богојевић
недеља, 06 март 2016 14:00

умрла, у наслеђе сам добила 13 ордена, пажљиво умотаних у чипкасту белу марамицу – открива праунука.

Софија Јовановић је доживела судбину њених сабораца, заборављена од свог народа она данас нема споменик нити улицу у Београду док Пеко Дапчевић добија булевар...

Срамота!